

Megjelenik reggeli és esti kiadásban, tehát mindennap a délutáni órákban.

Előfizetési díj:

Egész évre 10 ft., félévre 5 ft. 50 kr., évnegyedre 3 ft., egy óra 1 ft. — Az esti kiadás külön küldésért a vidékre: Egész évre 1 ft. 50 kr., félévre 80 kr., évnegyedre 50 kr., egy óra 20 kr.

Szerkesztői szállás: belső-tordautca 122. sz. Kiadó-hivatal: A tanácsház mellett, az emelet hátsó részében.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASZATI LAP.

Hirdetési díj: öt hasábos garmond sorát 1—ször 7 kr. 2—szor 6 kr. 3—szor 5 kr. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. — Hirdetések felvételnek: Helyben: a kiadó-hivatalban és Demjén László könyvkereskedésében. Pesten: Zeisler M. (Király-utca 60. sz.) Bécsben: Haasenstein és Vogler-nél (Neuer-Markt 11. sz.) Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22. sz.) Rudolf Mosse off. Zeitungs-Agent. Nyílttéri cikkek: sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez címzendők. — Előfizetések s hirdetési díjak a vidékről a szerkesztőséghez, helyben a kiadó-hivatalhoz küldendők be.

Berlin, márczius 22.

Rd. III. T. szerkesztő ur! Nagy, igen nagy volt nálunk a világhír — Göthe sem kívánhatott volna többet — azon napon, midőn diadalmas imperatorunk haza érkezett ma szerfelett szeretett, egykoron kegyetlenesen „megkörtöcsölt” berlini népe közé; nem győztük a hurrahást s Isten csodája, hogy e lelkes hangok dörgedelmetől épen maradhattak a királyi — ma császári lakablakai. Hanem a mily törekény az üveg, ép oly mulékony volt ez a szemképráztató fény — ismét elsötétített az ég felettünk. Ámde számunkra minden nap meghozza a maga vigaszt, nálunk nem érvényes az olasz közmondás: non si danno rose di cento giorni! Itt a győzelem babérja virít boldognak boldogtalannak, mert az öröm ronszá nyílnak azok ajkain is, kiknek szeméből, mint a gonsz nyelvek suttognak — a keserv könnyei perognak le reszkető kezeikre. Az öröm általános volt, a diadal ragyogó arculata előtt elnémult minden más emberi érzelem.

Bizony volt is erre okunk. Láttuk a Sast dicsőnyé magasában — de mégsem, gyalog — hallatlan! — lépdelni közöttünk; ép mellettem kiáltott fel egy, ugy látszik a második Aufgeból is kimaradt ex-Landwehr: ime gyalog jár, bizony gyalog, a dicső! Szeimeim még most is élesek, de hiába tekintgetek körül és fel, hiú módjára, a jámbornak igaza volt; császáruk nem lebegett bárányfelhők közt, s még a nap szekerét sem rendelte volt elő az előleges Triumfzugra, leszállva Olymp-járol, francia földön felszentelt lábaival méltóztatott a járda kövezetét érinteni.

Hát még más nap, mit nem élveztünk! Megnyílt a német birodalmi gyűlés. Az eddigi szokás ellenére lent a parlament tereben készült emelvényen foglaltak helyet a császári és királyi, egész és 12-edrét hercegi gratiák. De mi ez? hová lett a trónus, az aranyos? Helyét egy négyszögű vasláda foglalta el; volt ennek támlánya is, s a mint mondák, egyik os-németcsászárnak szolgált volt ülőhelyül a kedves emlékü középkorban. Mit jelenthet ez a változtatás? Csakhamar reájöttem. A vas-, jobban az aczél korát éljük; ezután következnek az ezüst, meg az aranykor; tehát nyugodtak lehetünk, bátran örülhetünk a majdan elkövetkező aranyszerű szép napoknak.

A „fehér szála” már ma is mutatott fel egy ily tündéri napot. A császár eme háza előtt egymást érte a sok fényesnél fényesebb fogat, melyekből szebbnél szebb delnők szálltak ki, s uszályaikkal elfoglalván a palotába felvezető lépcsőzetet, a mi népképviselőink azon szerencsésbe részesültek, hogy ily távol a francia vérmézőktől tanúsíthaták lovagiaságukat: a nőknek engedték az elsőseget s így jó felőrárt vártak a lépcsők aljánál, maig a palotaőrök a be- és felmenetel nekik

megengedék. És ez így volt jól. A nép maga nagy, hatalmas, tehát illik képviselőhöz a szerénység ez meg leginkább a türelmes várakozásban nyilvánulhat.

A várakozás türelme, az ónuralom legfőbb erényének egyik elvitázhatlan criteriuma, kivált, ha érdekes előadás, akarám mondani: ünnepély küszöbén állunk.

A fehér terembe fényes menet vonult be. A dü minorum geniumok után jöttek a főistenégek, arkan-gyalok s több effleke nagyságok.

Ott jön Moltke a birodalmi kard élettartván sovány kezei közt; hogy jó aczéból van, megérezte a francia nemzet nyaka; a hasonlíthatlan tábornok ugyan kisé savanyu arczsal lépdelt, mint láttuk, azért, mert társa az ország almáját szorítá kezébe, a mit némelyek nagyon hasonlónak találtak az éden hirhéd almájához. Erre a gondolatra szomszédaimat talán az hozhatta, hogy had-ügyünk apai szeretettel szorongatta kebléhez a vánkost, melyre a császár-királyi pálcza volt fektetve. Ott viték azon körönát is, a melyet Vilmos Königsbergben vett volt el az urasztaláról; nem is volt időm társamtól megkérdezni: de hát hol van azon korona, a melyet Sasunk Páris alól hozott, már is feltűnt az öreg Wrangel, Berlin egykori jöltevője! (brrrrrr!!!), a mint a birodalmi zászlót emelte, czipelte, támogatva Podbielski és Kamcke tábornoktársai által.

Tehát vas láda, trón helyett, kivont birodalmi kard és az elvénhéd Wrangel kezeiben ingadozó birodalmi zászló. Kerestem, mi hiányzik még e jelenet érdekeljéből; meg is találtam: midőn Bismarck a trónbeszédet ura kezeibe ányujtá, a császár nem tette fel harci sisakját, hanem fedetlen fővel olvasta fel minisztere nagyhangú opusát. Eltekintve a vas ládától, meg a kardtól, nem jelzi-e a fedetlen, ezüst-fő a democrat uralkodás kezdetét Németországban?!

De igen. A democratia credoja, véghetlen óhaj-tása: a béke; és a mi császárságunk is békét jelent; ezt mondja a trónbeszéd, ebben nem kételkedhetünk, bárha igaz is, hogy plagiumot ejtett III. ex-Napoleonon: l'Empire c'est la paix!

A császár alá zatos köszönetet mondott Istennek a sikerért; megemlékezett első sorban a szövetséges fejedelmek hűségéről, másodikban a hadsereg hősiességéről, fegyelméről, s harmadik sorban a nép áldozatkészségéről. Ez a democratia legújabb sorrendje; Rotteck Staats Lexiconjának e szerint fogják a „Democratia” fejezetet kijavítani.

A császári trónbeszéd főlemlíté, hogy a német nemzet kitorolhatatlan (!) betűkkel írta fel a francia csatateréken akarátát, „hogy egységes nép akar lenni”; s hogy műveltsége, erkölcsisége, s hadi intézményei, a sikerek közepette is megővják „az egy-

tességeit, a mint azok egymás szomszédságában ütöznek az utas szemébe. A főérdem pedig abban van, hogy minden nevezetességet oly kimerítően tárgyal, hogy alig van még szembetűnőbb ritkaság Olaszország fővárosában, mely figyelmét kikerülte volna.

Mi a történelmi emlékek és műkincsek leírását illeti, arra nézve, ugy hiszem, nem lesznek érdekeltenek e lapok t. olvasói előtt a következő részletek.

I. Az ókor maradványai.

A „Colosseum” nevét nem annyira nagyságától, mint nagyszerűségétől nyerte; kezdetben amphitheatrum Flavium, vagy csak egyszerűen amphitheatrumnak nevezték; Beda volt az első, ki annak mai nevét adta. Vespasian mint császár törvén vissza a zsidók elleni hadjáratból, örömeiben a gazdag zsákmányt, melyet a földült szent földön szerzett és az elfogott zsidó rabok munkajerejét, valamint nem közönséges építészeti tehetségét oly mű véghez vitelére akarta fordítani, mely míg nevét megörökíti, egyszersmind a császári trónnál járszó római nép kegyét is biztosítja. Róma polgárainak, kik a világot meghódították s a kirablott országok kincseiből a patritiusokat és császárokat mesés módon meggazdagították, de maguk koldusok maradtak: nem kellett egyéb, mint kenyér és vérengző multság; s bár ez utóbbira elég tágas tér volt nyitva a circus maximusban, mégis a nép és katonaság szeszélyétől függő fejedelemlenek a jog és erkölcsi s általában minden emberi nemesebb érzés teljes kizárásával a nemzetek elrablott kincseinek hártalan pazarlásával amaz embertelen élvezetgyűlégiétségére oly művet kellett alkotnia, mely még romjaiban is annyi század lefolyása után mint a tudomány és művészet remeke mindenkit bámulatra ragadjon.

Vespasian e mű szintereül az akkori Róma közép-pontját, a Palatin, Esquilin és Coelius közötti völgyet választotta, ép azon helyet, melyen elődje Nero balgata szeszélye messzünnen vezetett vízből roppant tavat mélyesztett volt, hogy a világáros közepében tengeri élveket szerezzen magának. Itt megkezdette a munkát Gaudentius építészszel és folytattatta haláláig a nélkül, hogy befejezését láthatta és egyszerű művében gyönyörködhetett volna. Fia és utódja Titus, győzelmeinek és dicsőségének örökösé, megfeszítette minden erejét,

sége által nyert erővel való visszaéléstől. Szerettem volna, ha epassus hatását egy francia arczán tanulmányozhatom. Midőn pedig a császár azt mondá, hogy Németország „megbízható kezesége lesz az európai békének”, ide óhajtottam volna magam mellé a bécsi „Tages-Pressé” férfait, kik annyira félnek a mi borussimusunk terjeszkedési ösztönétől; fogadom, teljesen megnyugtattaknak látszottak volna. Természetesen nem lesz vala szabad megemlékezniök császáruk és császári koronahercegünknek a hazaérkezéskor mondott szavaira; mert Vilmos a berlini küldöttségnek adott feleletében azt hangsúlyozta, hogy utódaira hagyja a császárság fiatal fájának ápolását, virágoztatását, az utód meg szerényül az 1866-ki győzelmekről emlékezett meg.

Különbön császáruk azt is megígérte, hogy Németország kész tiszteletben tartani minden más erős és gyenge állam és nép függetlenségét; ez pedig csak elég szép ígérlet a legerősebbtől; hogy a lengyelekkel régebben, a francziákkal most mi történt, ez még korántsem jelenti azt, hogy mi visszaélünk az egységes nép erejével; hisz a francziák kényszerítettek rajnai határaink védelmében Párisig hatolni; ők az okai, hogy mementől, tett hadiköltségeinket 1200—1500 millió frank helyett 5 milliárd frankkal és két tartomány-nyal fizettetik meg, miután a francia nép is azon népek közé tartozik, melyek csak saját károkön okulnak, ez az okulás pedig ugyan keserű, de hatatos, hasznos egy orvosság.

A „Kol. Közl.” eredeti távsürgönye.

Feladott Pesten márt. 28. 11 óra 40 p. délelőt. Érkezett Kolozsvárra márt. 28. 12 ó. 45 p. d. u.

Daily News írja márt. 26. Párisban a forradalmiak győzelme tökéletes, a nagy többség a választásoknál biztosítva van. A mozgalom e héten minden nagyobb városban elterjedend, a jelen kormány fennállását lehetleníti. A „Times” szerint Vinoy Páris ellen vonulást sürget.

Legújabb táviratok.

Páris, márc. 25. A tegnap éjjel Versaillesban tartott nemzetgyűlésben Thiers kérve kéri gyűlés tagjait, hogy szenvedélyeiket a közjó érdekében mérsékeljék, mert egy megdölgötlanul kijelent szö sok véromlásra szolgáltatathatna okot. Páris nyugodt. Egy falragasz jeleníti, hogy a mairek és Páris képviselői a bizottsággal

hogy a Flavius név e maradandó emlékére föltgye a koszort. A szegény zsidóknak kellett a romai császároknak is mint az egyiptomi faraóknak legóriásibb építményét fölrakniok nélkül, hogy bár egyetlen szóval szabad lett volna panaszkodniok: paleae non dantur nobis et lateres similiter postulantur, semmi bért sem kapunk s mégis keményen kell dolgoznunk. Mondják, hogy a munkásoknak még beszélniök sem volt szabad, s hogy az erőltetett fáradságban többen hullottak el tizenkét ezernél.

Alakja e valódi romai épületnek olyan, mintha két színházból volna összetéve (innen amphitheatrum) tudniillik tojásdad, hogy a nézők mindenfelől láthassák a mi annak bármelyik pontján történik. Kerülette ezer hatszáz nyolczvanhárom láb, hossza ötszáz kilenczvenegy, szélessége ötszáz nyolcz, magassága pedig száz nyolczvanhárom láb. E számok összeállításából kiki láthatja, mily reneteg épületnek kellett annak lenni, mint-hogy tojásdad alakja nagyságát még emeli. Alapja mélyen beeresztve a földre isszonyu travertin szikladarabokból készült s a föld alatt roppant mély üreget körített, melyben részint a vadállatoknak volt hely készítve, részint titkos alagutak vágyva, részint vizesövek s vízmeder elhelyezve, hogy a szinkört bármely pillanatban hajózáható kis tengerré lehessen alakítani. A kemény alapokból egymás mellett két sorban három izezes csarnok emelkedik fölé s azok tetején a homlokzat mint negyedik emelet vonul kerekben, mit ismét csinos koszoru ékesít. Minden emelet kivén a homlokzatot, nyolczvan ívet számít, melyek mind annyi szivárvány-hajlás hullámanak egymás fölött és körül. Az ívek előtt ugyanannyi oszlop nyújtja sugár alakját magasra egyik emelet-közétől a másikig s minden sor oszlop fölött izetes párkányzat övezi át az ívek gyöngéd hajlágása és az oszlopok sugár termete miatt isszonyu tömege dacára könnyűnek látszó s azért vonzó külsejű épületet. Az oszlopok helyzetük szerint különböző alakot öltenek. Az alsó sor, melynek az egész terhet kell hordoznia, doriai izlésben készült, mely a leghatalmasabb horderőt legszembe-tűnőbben tudja kimutatni. Az oszlopok mintha nehéz terhek miatt a földre belefúrdódnának, alant három gyűrűvel vannak körülveve, melyek mintegy a külső boríték,

egyétértye, holnapra a választókat a municipiumok megválasztására egybehívták s így az összejelkőzés veszélye elhárítottak látszik.

A felkelők központi bizottsága egy tegnapelőtt este kelt proclamatióban tudatja, hogy Garibaldi egyhangulag megválasztott főparancsnoknak. — Egy másik proclamatió azt mondja, hogy a központi bizottság elfogadta Lyon, Bordeaux, Marseille és Rouen városok küldötteit. E küldöttek azért jöttek — mondja a kiáltvány — hogy meggyőződjenek forradalmunk minőségéről és a lehető legsürgősebben visszautaztak, hogy jelt adjanak egy hasonló mozgalom kitérésére, mely mindenütt elő van már készítve.

Bécs, márc. 26. A „N. F. Pr.”-nek sürgönyzik Párisból: A közp. bizottság egy kiáltványában mondatik: A parlamentirozának vége van, most szigoruan tetekhez kell fogni. — Huszonöt nemzetörsegi parancsnokot hallára ítélték.

Páris, márc. 25. (reggel). Minden kibekülési kísérlet megghusult. Saisset köré csoportosul folyvást a nemzetörsegi nagy része.

Bécs, márc. 26. A „N. Fr. Pr.”-nek jelentik Párisból: A közp. bizottság egy kiáltványt bocsátott ki a következő zarszavakkal: Köteleességünk teljessitettük azon pillanatban, midőn a holnapra elrendelt választások megtörténtek, ezek után el fogunk tűnni.

Brüssel, márc. 26. Algeriában lázadás ütött ki az arabok közt. A medinai Aga-Mokrant 40,000 ember élén áll, kik hatalmukba kerítették egész déli Algériát és Algirt fenyegetik. St. Etienneben szintén lázadás ütött ki. Bordeauxban komoly forrongás van készülöben.

Konstantinápoly, márc. 25. Biztos hír szerint a porta a dunafejedelemséget biztosító hatalmasságok figyelmét a bukaresti rendellenlégek megszüntetésére szükséges rendszabályok megtételére hívta fel.

Berlin, márc. 26. Félhivatalos hírek szerint a császári tanácsban elhatározottak, hogy Németország katonailag lépjen közbe Párisban, mihielt Thiers által ez iránt megkerestetik.

A királyföldi egyeteméből.

A márt. 22-ki ülésben Dr. Lészai mondott a többségi javaslat mellett rövid de velős beszédet. A többségi javaslat, ugymond — a szentesített megyetörvényen alapszik, melynek irányelvei: jogegyenlőség, a nép önkormányzata, erős de felelős kormány; ezek irányozták a többségi munkálatot is, egy népképviselőten alapuló kormányzat más alapelvekre nem is építhet. „A Királyföldnek és népének, mint Szt István országa kiegészítő részének is csak ilyen intézményei lehetnek, több öt sem illeti, kevesebbet el nem fogadhatna. A többség

képzelt kéreg, fölgüyürödését jelent; a középek felé kissé kidomborodnak, a belső erő és teremtő élet megjelölésére, főnőbb pedig mind sugarodnak, hogy ezzel mutassák bizos állásukat. Rajtok végig alulról fölfelé egymással bazárdák húzódnak föl, hogy a belső összetömörülést s mintegy az erőnek összegyűjtését kifejezzék. Felső végüket a kemény nyomás kissé szétterjeszti, mintha szétnyomott koszoru volna rajtok. S ekep áll az alsó sorban egymás mellett kerekben a nyolczvan doriai oszlop, mint megdönthetlen támasza az egész épületnek. A második sort joniai oszlopok képezik. Ezek már kiemelkedő alapokra támaszkodnak, mintha nem birnának elég erővel magukra megállani, kidomborodásuk kisebb, valamint egészben véve karcsubbak s barázdáik nem hasogatták az egész felszint, hanem közben-közben épen hagyják, nyakok szép faragványnyal van disztve s kalapjuk széle két oldalt, mintha árnyéket akarna tartani, kissé lehajlik. Egész kinézésük nem annyira a teheremelő erő, mint a belső dús életet mutatja. A harmadik sorban mint annyi pompázó akanthus állanak kört a korinthusi oszlopok. Alapjukból, mint buján termő földből, kiemelkedve mint karsu termetű egyenes palmaágak sugarodnak, magasra nyakuk izetes faragványokkal s fejkük egymásból kibomlázó akanthus levelekkel van gazdagon disztve, melyek a koronára föl-föhajlanak. Ezeknél már a hatalmas horderőt és belső dús életet a kívül pompázó virágzás váltja föl s a fölöttük elvonuló remek metszésű gerendek által összefüzetve mint fenséges koszoru övedzik az épületet. A homlokzaton már nincsenek oszlopok, minthogy az semmi terhet sem emel, hanem az alatta levő nyolczvan ívek megfelelőleg nyolczvan négyszögű ablak nyílik, melyeknek szögletes keretei az oszlopok fölött emelkedve, azoknak mintegy a magasban eltűnő ágait képezik s alulról nézve vékony árnyékként szegélyezik a beömlő világosságot. A második és harmadik emelet ívei alatt márvány szobrok állottak, mint a Colosseumnak a régi pénzekben megmaradt rajzolatja mutatja s ekkép a fonségés épület kívülről mintegy eszményített életet mutatott s benne a működő erők és horderőz terhek csudálatos kiegyenlítésben szerves egészszé olvadtak. (Folyt. köv.)

TÁRCZA.

Könyvismertetés.

„Római út a zsinat alkalmából.” Irta Eltes Károly. Gyula-Fehérvár, 1871. Kapható a püspöki könyvnyomdában. 560 lap. Ára 2 frt. 50 kr.

E munka nem annyira a vatikáni zsinat menetét tárgyalja, mint inkább Rómának világ- és egyháztörténelmi nevezetességeit, ó- és újkorbéli műremekeit írja le, mint mely tekintetben a világnak ez egykori fővárosa most is tulszárnyalja Európának minden más városát. S épen ezen tartalma miatt érdemi meg, hogy figyelemmel viseltessünk iránta, kivált mi erdélyiekül, kiknek hazánk eddigi mostoha viszonyai között igen kevés eszköz állott és áll rendelkezésünkre a művészet oly remekeiben gyönyörködhetni, minőkben más szerencsésébb nemzetek gazdagok, s minők által műizlésünket és kedélyünket nemesen képezhetnök.

Szerző művét íti levelek alakjában írta, s azért nem annyira a tárgyak rokonsága szerinti rendszert, mint a topographiai összefüggést tartván szem előtt, ugyanazon levelekben beszél a régi Róma maradványairól, t. i. hegyeiről, völgyeiről, forumairól, utcáiról, utjairól, színházai-, körszínei-, emlék- és diadaloszlopairól; ezek közé vegyítve az új Róma nagy-szerű ker. templomainak, palotáinak, régiség-gyűjteményeinek, képtárainak és más nevezetességeinek leírását, a mint azok tájról tájra és utcáról utcára egymásután következnek. Mindazonáltal ennyi temérdek ó- és újkori emlék és műkinos leírásánál pontosan figyelt a korszakokra, az egyes részletek történetére, egykori rendeltetésük- és állásuk-, valamint mostani kinézésük- és állapotukra, miáltal azt érte el szerző, hogy ha nem is tett tökéletesen eleget azok igényeinek, kik az ó- és újkori monumentális részleteket, az építészet, festészet és szobrászat remekeit korszakok és iskolák szerint rendezve szeretnék könyvében olvasni: Rómát legalább ugy írta le, a mint van, t. i. egyszerre tárva ki az olvasó előtt minden egyes városrésznnek régi és új neveze-

munkálata kielégíti a Királyföld népességét; a kisebbségi javaslatról azt nem mondhatná. Ez megfosztaná a törvényhatóságokat sok századon át kifejtett autonómiájuktól s e jogokat egy Comitatus név alatt felállítandó örökös burocracia önkényére bízta. A „kisebbségi javaslat a közszabadság ellen intézett merénylet." Nem is gondolható, hogy a Királyföld népessége az ezen javaslat által számára készített ígát felvegye.

Ezmeddig és a dolog mélyére ható volt. W en r i c h segesvári küldött beszéde, melyben nem a megpecsételt régi jogok és kiváltságok lovagjaként lépett a küzdőterre, hanem teljes önkormányzatot sürget a 11 törvényhatóság számára, mivel ez felel meg a jogállam paritási elvének s ez állam-alapeszme általános érvényű e hazában; mivel a 11 törvényhatóság saját belügyeiben illetékes nézetel bír, mint a comitatus s mi utáljuk az ennek tulajdonított gyámkodást, nem akarván a mult romlodekából oly testületet feléleszteni, mely elviselhetlen talabor volt mindabban, mi a politikai, szellemi és nemzetgazdasági haladást illette. De hát olyan-e e comitatus, hogy szellemileg irányt adhatna a 11 törvényhatóságnak? Nem. Ezért nem akarjuk újabb kiadását az 1868-ig tapasztalt állapotnak. E testületből nem vezettek a népjólétre, hanem a nemzet jogait készek voltak, mint az absolutismus előcsapatái félretolni, mihelyt az ut hivatalokhoz s a bécsi Reichsrathhoz vezetett. Elég volt nekünk ebből. Mert vettek a nemzeti vagyonból előleget bécsi utra s utóbb „Functions Zulage" czim alatt számították be; érdemes veterán tisztviselőt Szebenbe cziálták s ledorgálták, mivel férfiasan szólalt fel a jogfolytonosság mellett; hivatalnokokat meghagytak pajtáságból állomásaikon a nemzet és nemzeti vagyon nagy kárára; maguk nagyzása végett házat vettek a nemzeti vagyonból, hogy csakhamar ismét elpredálják; a nemzeti vagyonról nem számoltak s nemzetgazdasági gyarapodásunkat illetőleg elmulasztották mindazt, a mit csak lehetett; minden fontosabb napikérdésben a személyes politika jellegű nyomták a nemzetre s ez által a királyföldi nemzetiségekkel a legviszább állásba hozták, a mi, ha a municipiumok szavukat hallathatták volna, soha meg nem történik vala; mert a felsőbb körökben minden politikai tevékenység abban összpontosult, hogy személyes autocratiát alapítsanak meg, hogy így a néphangalattal szemben saját akarataikat vigyék keresztül s képzelték és öntulbecsülés által — a nép szerencsétlenségére, a világ bámulatára — oly viszonyokat teremtek, melyek a Királyföldön az új egyházi szakadás nevét érdemlik. Ezt a kort az ő igaztalanságaival, örökös gyuanyagával nem óhajtuk többé visszahozni; ezért az egyes municipiumok „az áltamtól kinalt nagykorúságát óhajtuk teljes mérvben valósitva látni s a személyes uralmat teljesen elfojtani." A municipiumok teljes autonómiájával az állampolgári jogok egészét, az emberi méltóságot kívánjuk helyreállítani a Királyföld egész területén. „Adjuk meg a királynak a mi a királyé, s hagyjuk meg a népnek a mi a népé." A többség javaslatát fogadom el a részletes vita alapjául. Már. 23-án tovább folyt a vita, bár már ez ülésben léteztetett indítvány a szavazásra.

A márt. 23-ki ülésben a többségi javaslat mellett szözlöttek: Dr. Lindner, Macellariu, Wächter s az előadó Dr. Kein; a kisebbségi operatumot védelmezni kísérlék: Budacker, Dr. Zekeli s az előadó Ernst; Z a m i n e r saját javaslatát ismételve ékes beszédben, meggyőzőleg iodokolta. Bologa és Dr. Theil ellátlottak a szözlötől.

A pohárvizben, — Zaminer és Dr. Theil közt támadt vihart az elnök tapintatosan lecsendesíté.

Délután 1/4 óraker történt a névszerinti szavazás. A Dr. Zekeli-féle elhalasztási javaslat 24 szóval 19 ellen ejtetett el, míg Zaminer munkálata 36 szóval 7 ellen mellőztetett; a kisebbségi javaslat 23 szóval 20 ellen elvetették a többségi munkálata fogadtatott el a részletes vita alapjául 23 szavazattal 20 ellenében.

Wittstock maga és elvtársai nevében kijelenti, hogy nem levén reményök saját nézeteiket érvényre emelni, a részletes tárgyalásban részt nem veendek, az általa felhozott indokokat jegyzőkönyvre kéri vétetni; továbbá azt kívánja, hogy a többségi munkálata mellett a kisebbség javaslata is terjesztessék fel a miniszteriumhoz a maga idejében.

Elnök sajnálja e visszavonulást, de a nyilatkozat és kívánat feletti tárgyalást más napra halasztja.

Márt. 24-én abban történt megállapodás, hogy a kisebbség adjon be külön véleményt, a nyilatkozat nem vétetik jegyzőkönyvre. Wittstock megnyugszik ebben.

Midőn az ülés tovább folytattatott az ószász küldöttek mindnyájan eltávoztak volt az egy Schneidert kivéve, ki jegyzői teendővel volt megbizva. De az egyetem ennek daczára határozatképes levén, jegyző felovasta a benyújtott Budacker-féle külön véleményt; napirendre fog tűzteni.

Megkezdett a részletes vita s a többségi munkálata nagyon csekély módosításokkal véglegesen elfogadtatott.

UJDONSÁGOK.

N. t. évnegyedes előfizetőinket kérjük, méltóztassanak előfizetéseiket mielőbb megújítani, nehogy a lap küldésében fennakadás történjék.

Előfizetési feltételek 1871-re:

9 hónapra 1871.	apr.—dec.	8 ft.	—	kr.	o. é.
Félévre	apr.—sept.	5 „	50 „	„	„
4 hónapra	apr.—jul.	3 „	80 „	„	„
Évnegyedre	apr.—jun.	3 „	— „	„	„
2 hónapra	apr.—maj.	2 „	— „	„	„
Egy óra	aprilis	1 „	— „	„	„

Az esti kiadás külön küldéseért a vidékre:
9 hónapra 1871. apr.—dec. 1 ft. 10 kr. o. é.
Félévre „ apr.—sept. — „ 80 „ „
4 hónapra „ apr.—jul. — „ 60 „ „
Évnegyedre „ apr.—jun. — „ 40 „ „
2 hónapra „ apr.—maj. — „ 30 „ „
Egy óra „ aprilis — „ 20 „ „

A „Kol. Közl." szerkesztősége.

A Deák-körben március 26-án értekezlet volt, melyre a belügyminiszter is megjelent. Az értekezlet tárgyat a szönyegen levő községi törvényjavaslat, illetőleg annak a virilis szavazatról szóló §-a képezte. Ez ellen csak két szónok emelt szót a jelenlevők közül. A szünidő kérdésében megállapodás abban történt, hogy nagy-esütörtöktől a csonka-hét után következő hétfőig lesz szünet.

A 25-ös bizottság március 26-án ülést tartott, melyen jelen volt Horváth Boldizsár igazságügyminiszter is. Mig az érdemleges tárgyalásokba belebo-csátkoznék, egyelőre abban állapodott meg a bizottság, hogy megválasztá a kérvények előadóit, kik a következők: Andrassy Gyula, Kézsmárky József, Bánó József, Papp Lajos, Iváckovics György és Stoll Károly. A felsőbb

biróságok véleménye a biróságokra és telekkönyvekre vonatkozólag, kinyomatván ki fog osztani a bizottság tagjai közt és ekkor fogja kezdetét venni az érdemleges tárgyalás.

→ „Faust" opera előadása, közbejött akadályok miatt, holnapra halasztatott. Az eddigi próbák sikeréből következtetve jó előadást várhatunk.

→ A helybeli román ifjuság műkedvelő szini előadásokat rendez a román kasinó termében.

→ Rauchleitner Antal ur a mult vasárnap, bár gyér közönség előtt, de megtartotta hangversenyét. Az eredményről csak annyit jegyzünk meg, hogy Rauchleitner ur a jelenvoltak várakozását tehetségéhez képest most is kielégítette.

→ Az ideni szalonkavadások úgy városunk határán, mint a vidéken gyöngén sikerülnek. A mult szombaton egy igen népes vadásztársaság a legjobb helyeket elállva összesen 7 szalonkát és két foglyot ejtett el.

→ Ridley Kohne Pestet elhagyja és Debreczen-be megy, hol a conservatorium képző tanára lesz. A kiküldetésében sokat fog veszteni a pesti zenevilág.

→ „Szétdarabolt ember" ezim alatt közelebb-ről megint egy pályamű érkezett szerkesztőségünkhez a huszonöt arany jutalomra.

→ A pesti jótékony nőegylet 640 főt osztott ki 4 héti terjedő időre házi szegényei között.

→ Megjelent: „Az erdélyi muzeum-egylet évkönyvei" V. köt. III. füz. Szerk. Brassai S., bolli ára 75 kr. o. é. Tartalma több tudományos értekezés és közlemény Szabó Károly, Hermann Otto, Finály Henrik és többektől. Ugyanez évkönyvek V. köt. II. füzetének ára 50 kr.

→ Beküldetett hozzánk is a „Kis Ujság" e csinos, minden vasárnap megjelenő képes gyermeklap. Ára évnegyedre 1 ft o. é. Főczélja a népiszkolák növendékei kezébe, az egyedüli nyomtatott egy-két kézikönyv mellé, egy diszesen kiállított s művészi kivitelű képekkel tarkított, gyönyörködtető oktató olvasmányt adni, mit a tanító ismeretekre oktató, ész és szív nemesítő, irodalom-pártolásra vezető eszközül használhasson fel. Népiszkolák részére még elősőbban is megrendelhető Pesten, Sándor-utca 12-ik szám alatt.

→ Megkaptuk a „Kis Lap" mutatványszámát. Csinos gyermekeknek való tartalommal, képekkel Ára negyedévre 1 ft o. é. Kiadja a Deutsch-féle könyvnyomda Pest. Józseftr. 6. szám.

→ Hadi statisztika. A jelenleg kevézzett francia-porosz háboru nem képes csatát felmutatni, melyben annyi katona vett volna részt, mint Königrätz mellett. Mig Lipésnél 240,000 szövetséges, és 140,000 francia, tehát összesen 380,000 ember harcolt; Wagramnál 200,000 francia s 140,000 osztrák, összesen 340,000 ember; Solferino mellett 150,000 osztrák s 150,000 szövetséges összesen 300,000; Gravelotte mellett (aug. 18.) 220,000 porosz 130,000 francia ellen, tehát összesen 350,000 harcolt: addig Königrätz mellett 220,000 porossal 200,000 osztrák állott szemközt, tehát összesen 420,000 volt tüzben, mondja az „Allg. Ztg."

(Necrolog.) Stratzinger József m. kir. központi számtiszt, maga és gyermekei: Károly, Emil Adolf és Gusztáv; az elhunytak testvérei: Schüssler Károly, Emilia, férjezett Bodnár Jánosné és Friderika, s több

távollevő rokonok, mely fájdalommal jelentik, szeretett édes anyjok, az illetőknek testvére és rokona, özvegy Stratzinger Józsefné, született Schüssler Károlinnak folyó hó 19-én, délután 2 óraker heveny-hörg béluhuruban, 54 éves korában, boldog házasságának 27-ik évében történt gyászos kimúltát. Nyugodjanak békében porai!

(—r.—o.) Nemzeti színház. A mult szombaton, Sz. Mátrai Laura jutalomjátékára Grillparzer „Hero és Leander"-e került színre, még pedig a rendezői iron által meglehetősen megrövidített, jobban mondva megcsontított kiadásban. Jutalmazott közönségünk rendkívül lelkesedéssel fogadta, a koszoruk és füzérek özőne, emlék-versek és hosszan tartó viharos taps, melyekkel eddigi jutalomjátékai alkalmával is ki lón tüntetve és mintegy megkülönböztetve, most sem maradtak el. A földszint és zártszék egy részét a helybeli három főtanoda ifjusága tölté meg, s a három különböző költeményben is a művészetpártoló ifjuság adott kifejezést előszereténnek. Ezen kívül jutalmazott tisztelő által két ezüst karos-gyertyatartóval lepetett meg, melyet csinos üdvözet kíséretében adtak át. Sz. Mátrai Laura (Hero) játéka ma is lelkesedett és a költészet melegétől áthatott vala. A közönség több jelenetben zajosan megtapsolta, a 4-ik felvonásban egymásután 7-szer lón kihiva. Közönségünk bizonyára nagy sajnálattal veendi a hírt, hogy kedveltje Sz. Mátrai Laura asszony ezuttal megválnak színházunktól. Kedden april 4-én lesz bucsufőlépte a „Fehérruhás nő" című drámában. Kovács (Leander) és Takács (Onetes) kielégítettek. Szerdán, március 29-én „Faust." Opera 5 felvonásban.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről. Már. 27-ről: 5% Metaliques 58.35. 5% Nemzeti kölcsön 68.15. 1860-diki államkölcsön 95.60. Bank-részvény 727. Hitelrészvények 266.60. London 124.95. Ezüst 122.75. Cs. k. arany 5.85. Napoleondor 9.96.

Földtehermentesítési kötvények: Magyar 79.75. Temesi 75.75. Erdélyi 74.25. Horv.-Slavon 83.50.

Tulajd. és felelős szerkesztő: Sándor József.

Ny i l t t é r.

8—40

Titkos betegségeket és tehetetlenséget

(elgyengült férfierőt)

gyógyít gyökeresen fényes és tartós siker
biztosítása mellett

HANDLER MÓR

orvos- és sebész tudor, szülész és szemész.

Rendel naponként délelőtt 11 órától 1-ig és
délután 3 órától 5-ig.

Lakik Pesten, Lipót-város, nádorutca 13. szám
1-56 emelet 14 sz.

Díjjal ellátott levelekre azonnal válasz adatik.

Hivatalos. Sz. 5781 — 1871. 3—3 (104) Hirdetmény.

Miután az 1871-ik év február 6-ra hirdetett pályázat a várakozásnak nem felelt meg, a nagyméltóságú m. kir. pénzügyminiszteriumnak az 1871-ik év február hó 22-én 8908 sz. alatt kelt rendelete következtében, a Maros-Portus-nagy-szebeni vonalon folyó 1871-ik évben a temesvári-aradi vasutvonalnak a forgalomban leendő átbocsájtásának idejétől kezdve 1871 december végéig történendő dohány szállítás végett idei aprilis 12-én déli 12 óráig írásbeli ajánlatok utján tartandó újabb pályázat nyitattik.

A szabályszerűleg felszerelt 50 krral bélyegzett és a vagyoni állást igazoló bizonyítványokkal is ellátott írásbeli ajánlatok e m. kir. pénzügyi igazgatóságnak elnöki irodájában a fennemlített határidő eltelte előtt benyújtandók. Az ajánlat tevőnek köteleznie kell magát, miszerint a fennjelzett időtartam alatt a temesvári dohánygyárból eredő dohányterméket az az a közönséges és mérsékelt áru vágott dohányokat a fumei gyárból eredő gyártmányokat — Maros-Portusról-Nagy-Szebenbe és Brassóba vagy onnét vissza Maros-Portusra a szerződésileg meghatározandó legrövidebb idő alatt még pedig: M.-Portusról-Szebenbe 4. Brassóba pedig 10 nap alatt a felrakodási és lerakodási időt is bele számítva át fogja szállítani.

Az olyképen benyújtandó ajánlatban az említett utvonala s szebeni vagy brassói állomások szerint külön külön egyenként megnevezendő utvonalaokra oda és vissza teendő ajánlati összevegek egy bécsi mázsának megfelelő mennyiség szerinti számmal és írásban kijelölendők.

A bánatpénz 200 szóval kétszáz forinttal o. é. készpénzben leteendő és az ebbeli pénztári nyugta az ajánlathoz csatolandó. — Az a bánatpénz, mely az elfogadott ajánlás után tetetett le, benmarad — mig a szerződés megkötése és a szabályszerű biztosíték letéve létszen.

Ezen biztosíték az összes a pénzügyigazgatósági számosztály által kiszámítandó szállítási ár 10% állapítatik meg, és a szerződési

feltételek szerint, melyek a kötéendő szerződés kiegészítő részéül nyilvánítatnak, — kiállítandó. Az ajánlatban határozottan kimondandó, hogy az ajánlkozó a szerződési feltételeknek, melyek a kolozsvári és n.-szebeni m. kir. pénzügyigazgatóság elnöki irodájában betekintésre kitérva vannak, — magát feltétlenül alá veti.

A vállalkozó köteles a megírtent értesítés után a szerződvény aláírása végett a m. kir. pénzügyi igazgatóságnál haladékl nélkül megjelenni. A m. kir. pénzügyigazgatóságtól. Kolozsvárt 1871 martius 11-én.

Sz. 222 — 1871. 3—3 (102)
Hirdetmény.
A nagy-bányai m. kir. gazdasági hivatal részéről közhírré tetetik, miszerint az alább elősorolt bértárgyak u. m.:
az oláhlapos-bányai koresma 1248 ft
a pojána-merului koresma 988 ft
a sztrimbulyi koresma 716 ft
a poduroi koresma 611 ft
a kapnik-bányai alsó koresma 804 ft
„ „ altárnai koresma 650 ft
„ „ középső koresma 957 ft
„ „ felső koresma 843 ft
az alsó-fernezei alsó koresma 877 ft
„ „ felső koresma 757 ft

f. év julius 1-ső napjától a bajfalsi koresma és furdőház pedig 490 ft kiküldési ár mellett f. év october hó 1-ső napjától számítandó 1/2 — Bajfalsura vonatkozólag 1/4 — illetőleg az eredményhez mérten 2/5 és 3/2, — vagy 2/4 és 3/4 évekre, f. év május hó 9-én délelőtti 9 óraker Nagy-Bányán a kinstári gazdasági hivatal irodájában titkos ajánlatokkal össze kötött nyilvános árverés utján felsőbb helyi jóváhagyás fentartása mellett haszonbérbe fognak kiadni.

Bérleni szándékozók a fentebb kitétt helyre és időre készpénzben vagy magyar vasuti kölcsön kötvényekben leteendő 50% bánatpénzzel azon nyilvánítás mellett hivatnak meg: hogy a megajánlandó haszonbérrei tekintet mellett a megbizhatóság foka is kiválólag figyelembe fog vétetni.

Bepecsételt írásbeli ajánlatok is elfogadtatnak, ha azok a kitűzött bánatpénzzel, és 50 kros bélyeggel ellátva legkésőbb f. év május

9-ikén reggeli 9 óráig a szóbeli árverés megkezdése előtt beadatnak, utó ajánlatok nem fogadtatnak el.

A bér feltételek — melyek közül kiválólag felemlítendő, miszerint bérlő a félévi bérlet biztosítására, és évnegyedenként előre való fizetésére köteles leendő — Nagy-Bányán, Kapnikon és Sztrimbulyban az illető gazdasági irodákban akár mely órákban megtekinthetők. Magy. kir. gazdasági hivatal. Nagy-Bányán március 10-én 1871.

1363—270 2—3 (107)

Pályázat.

A tordai m. kir. sóbányahivatalnál betöltendő a főnöki állomás, mellyel a IX. rangfokozat, évi 1000 ft fizetés, szabadlakás vagy ennek hiányában 15% lakpénz, 20 bécsi öl tüzifa járandóság és biztosítékul a 2/3-ának megfelelő összeg letevételenek kötelezettsége van egybe kötve

Pályázók szolgálati s minősítvényi táblázattal felszerelt folyamodványait szak-képzettségük, számviteli és pénztárkezelési jártasságuk, a sóbányászati és sójódóvők minden ágában, ugy elméleti mint gyakorlati ismeretök, a hivatalos magyar nyelvben és fogalmazásban gyakorlottságuk hiteles kimutatása mellett f. é. aprilis hó 20-ik napjág alóli igazgatóságához előljárásságuk utján nyujtsák be.

A m. kir. bányagyazgatóságtól. Kolozsvárt 1871 martius hó 16-án.

Nem hivatalos.

3—6 (105) Széna eladás.

Választon mintegy 100 szeker széna eladó, értekezhetni iránta Ujvári Károly tisztartóval Választon.

Ny. Gámán János örökösénél Kolozsvárt.

(16) 16—24

Hihetetlen, de mégis igaz, hogy az alább felsorolt regulált ÓRÁK

oly mesés olcsó áron adatnak el.

Csak 10 frt. egy valódi ezüst hengeróra, kristályüveggel, percz mutatóval, valódi talmi aranylánczal, medaillonnal és jótállási jeggyel.

Csak 19 frt. 50 kr. egy valódi angol finom tűz aranyóra, kettős köpennyel, finom zomanczozva, kristályüveggel, finom talmi aranylánczal, medaillonnal és jótállási jeggyel.

Csak 15 frt. 50 kr. egy valódi angol, finom tuzaranyozású ezüst chronometer óra egy köpennyel, láncz- és medaillonnal, valamint jótállási jeggyel.

Csak 14 frt. egy valódi csinos talmi aranyhenger óra, legújabb mintájú, kettős kristályüveggel, melyben a szerkezett elzárva is látható, talmi aranyláncz, medaillon és jótállási jeggyel.

Csak 14 frt. egy talmi arany óra, kettős köpennyel, savonette, rugóra, kristályüveggel és nickelmével, valódi talmi aranyláncz, medaillon, valamint jótállási jeggyel.

Csak 17 frt. egy valódi angol, ezüst hengeróra, kristályüveggel és finom vésettél, láncz- és medaillonnal, valamint jótállási jeggyel.

Csak 15 vagy 18 frt. egy angol Prince of Wales, remontoir óra, a legérősebb csőüveggel (caliber), kristályüveggel, nickelmével, valódi csinos talmi aranya foglalva. Ez órák a többiek felett azon előnyvel bírnak, hogy azokat kules nélkül lehet igazítani és felhuzni. Ily órákhoz mindenki egy talmi aranylánczot, medaillon ingyen jótállási jeggyel kap.

Csak 15 vagy 18 frt. egy egészen kissejt női óra, valódi ezüstből, valódi aranyláncz, nemkülönben valódi talmi aranyláncz, medaillon és jótállási jeggyel.

Csak 13 frt. egy ezüst henger óra, rugóra és erős kristályüveggel, nemkülönben láncz- és medaillonnal talmi aranyból.

Csak 22 frt. egy legfinomabb ezüst hengeróra, 15 rubinra, legfinomabb talmi aranyláncz- és medaillonnal.

Csak 22 frt. egy ezüst remontoir óra, mely kules nélkül felhuzható, talmi aranyláncz- és medaillonnal.

Csak 24, 26 28 frt. arany női órák, láncz, medaillon és jótállási jeggyel.

Minden ezüst és arany óra, a cs. kir. fémek bélyegző hivatala által bélyegzett.

Talmi aranylánczok: rövidlek: forint 1, 1.30, 1.60, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 15, 20, 25, 30, 35, 40, 45, 50, 60, 70, 80, 90, 100, 120, 150, 200, 250, 300, 400, 500, 600, 700, 800, 900, 1000, 1200, 1500, 2000, 2500, 3000, 4000, 5000, 6000, 7000, 8000, 9000, 10000, 12000, 15000, 20000, 25000, 30000, 40000, 50000, 60000, 70000, 80000, 90000, 100000, 120000, 150000, 200000, 250000, 300000, 400000, 500000, 600000, 700000, 800000, 900000, 1000000, 1200000, 1500000, 2000000, 2500000, 3000000, 4000000, 5000000, 6000000, 7000000, 8000000, 9000000, 10000000, 12000000, 15000000, 20000000, 25000000, 30000000, 40000000, 50000000, 60000000, 70000000, 80000000, 90000000, 100000000, 120000000, 150000000, 200000000, 250000000, 300000000, 400000000, 500000000, 600000000, 700000000, 800000000, 900000000, 1000000000, 1200000000, 1500000000, 2000000000, 2500000000, 3000000000, 4000000000, 5000000000, 6000000000, 7000000000, 8000000000, 9000000000, 10000000000, 12000000000, 15000000000, 20000000000, 25000000000, 30000000000, 40000000000, 50000000000, 60000000000, 70000000000, 80000000000, 90000000000, 100000000000, 120000000000, 150000000000, 200000000000, 250000000000, 300000000000, 400000000000, 500000000000, 600000000000, 700000000000, 800000000000, 900000000000, 1000000000000, 1200000000000, 1500000000000, 2000000000000, 2500000000000, 3000000000000, 4000000000000, 5000000000000, 6000000000000, 7000000000000, 8000000000000, 9000000000000, 10000000000000, 12000000000000, 15000000000000, 20000000000000, 25000000000000, 30000000000000, 40000000000000, 50000000000000, 60000000000000, 70000000000000, 80000000000000, 90000000000000, 100000000000000, 120000000000000, 150000000000000, 200000000000000, 250000000000000, 300000000000000, 400000000000000, 500000000000000, 600000000000000, 700000000000000, 800000000000000, 900000000000000, 1000000000000000, 1200000000000000, 1500000000000000, 2000000000000000, 2500000000000000, 3000000000000000, 4000000000000000, 5000000000000000, 6000000000000000, 7000000000000000, 8000000000000000, 9000000000000000, 10000000000000000, 12000000000000000, 15000000000000000, 20000000000000000, 25000000000000000, 30000000000000000, 40000000000000000, 50000000000000000, 60000000000000000, 70000000000000000, 80000000000000000, 90000000000000000, 100000000000000000, 120000000000000000, 150000000000000000, 200000000000000000, 250000000000000000, 300000000000000000, 400000000000000000, 500000000000000000, 600000000000000000, 700000000000000000, 800000000000000000, 900000000000000000, 1000000000000000000, 1200000000000000000, 1500000000000000000, 2000000000000000000, 2500000000000000000, 3000000000000000000, 4000000000000000000, 5000000000000000000, 6000000000000000000, 7000000000000000000, 8000000000000000000, 9000000000000000000, 10000000000000000000, 12000000000000000000, 15000000000000000000, 20000000000000000000, 25000000000000000000, 30000000000000000000, 40000000000000000000, 50000000000000000000, 6000000000